

3. ANALYTICKÁ ČASŤ KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

3.1. Základná charakteristika územia obce

Poloha: Stredoslovenský kraj - región Orava

Rozloha: 4 290 ha = 42 900 000 m²

Okres: Námestovo

Kraj: Žilinský samosprávny kraj

Región Orava

Zdroj: Slovensko – Cestovný atlas

Obec Zákamenné: Letecký pohľad na obec Zákamenné

3.2. Popis lokality

Zákamenné leží v Podbeskydskej brázde v Zákamenskej kotline, ktorá vznikla eróziou potokov Klinianky a Zásihlanky. Východná pahorkatinno-vrchovinná časť zväčša odlesneného chotára v kotline prechádza na západe do zalesnenej hornatiny Slovenských Beskýd. Katastrálne územie Zákamenného sa orograficky začleňuje do sústavy vonkajších (flyšových) Západných Karpát, oblasti Stredných Beskýd a celku Podbeskydská vrchovina a Podbeskydská Brázda. Miestne časti sa nazývajú: Grúň, Mrzačka, Nižný koniec, Oravice, Podkamenné, Podkostol, Poriečie, Špitál, Vyšný koniec, Oravice, Podkamenné, Podkostol, Poriečie, Špitál, Vyšný koniec. Katastrálne územie obce Zákamenné susedí s Oravskou Lesnou, Novou, Krušetnicou a Lomnou.

3.3 Obyvatelia

Kataster obce Zákamenné má celkovú výmeru 4290,87 ha, v roku 2001 pripadlo na 1 ha 1,14 obyv/ha, v roku 2011 je to 1,21 obyv/ha. Demografický vývoj na Slovensku má tendenciu postupného spomaľovania reprodukcie obyvateľstva. Región Oravy ako aj samotná obec Zákamenné je špecifická vysokým podielom prirodzeného rastu populácie. Aj v najbližších rokoch je stále predpoklad ďalšieho rastu počtu obyvateľov, zapríčineným hlavne prirodzeným prírastkom. Ku 31.12.2017 v obci žilo 5 417 obyvateľov. Počas sledovaných 10 rokov sme v obci zaznamenali nárast obyvateľstva. Oproti roku 2007, kedy v obci žilo 5052 obyvateľov

sme v roku 2017 zaznamenali 5417 obyvateľov čo je o 365 obyvateľov viac. Priemerný ročný nárast obyvateľstva je 36,5 obyvateľa. Vývoj v obci má stúpajúcu tendenciu, počet obyvateľstva narastá. Z grafu č. 2 je zrejmé, že obyvateľstvo obce rastie, rozdelením podľa pohlavia v obci Zákamenné je počet mužov väčší ako počet žien, čo je určité špecifikum oproti celoslovenskému priemeru. V percentuálnom vyjadrení môžeme napr. konštatovať, že v roku 2017 bolo v obci 50,41 % mužov a 49,59 % žien.

Tabuľka č.2 Zloženie obyvateľstva obce Zákamenné v rokoch 2007 až 2017

Ukazovateľ	Obec Zákamenné – zloženie obyvateľstva										
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ženy	2493	2524	2561	2583	2602	2627	2634	2634	2661	2670	2686
Muži	2531	2540	2567	2579	2613	2628	2638	2638	2683	2729	2731
Spolu	5052	5064	5128	5162	5215	5255	5272	5330	5344	5399	5417

Zdroj: OcÚ

Graf č.1 Zloženie obyvateľstva obce Zákamenné v rokoch 2007 až 2017

Zdroj: OcÚ

Graf č. 2 Vývin obyvateľstva v rokoch 2007 až 2017

Zdroj: OcÚ

3.4 Veková štruktúra

Tabuľka č. 2 nám poskytuje údaj o vekovom rozvrstvení obyvateľov obce Zákamenné. Priemerný vek občanov obce je 32 rokov, z toho vyplýva, že obce je mladá. Výrazné zastúpenie má mladá generácia. Práve vysoká pôrodnosť v obci má za následok vysoký podiel detí. Tento fakt je z hľadiska budúcnosti pozitívny, pokiaľ bude aspoň predpoklad zachovania pôrodnosti. V porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska je to veľmi priaznivý stav spôsobený vysokým počtom obyvateľov v predproduktívnom veku, vysokým počtom detí v rodinách, ktoré sú charakteristické pre región Orava. Môžeme predpokladať na základe dlhodobých trendov v demografickom vývoji obce Zákamenné, že bude naďalej prevládať prírastok obyvateľstva nad úbytkom. Ale zároveň je tu hrozba postupného starnutia obyvateľstva.

Tabuľka č.3 – Veková štruktúra obyvateľstva v Zákamennom

Ukazovateľ	Veková štruktúra obyvateľstva										
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Predproduktívny vek (0 - 18 rokov)	1498	1488	1467	1507	1520	1512	1466	1533	1453	1452	1433
Produktívny vek (19-59)	3027	3045	3135	3149	3178	3218	3268	3220	3257	3308	3301
Poproduktívny vek (60/)	527	531	526	506	517	525	538	577	634	639	683

Zdroj: OcÚ

V percentuálnom zobrazení môžeme povedať, že v roku 2017 bolo v obci Zákamenné 26,46% obyvateľov v predproduktívnom veku, 60,94 % obyvateľov v produktívnom veku a 12,60 % v poproduktívnom veku.

Graf č. 3 Veková štruktúra obyvateľstva v obci Zákamenné v rokoch 2007 až 2017

Zdroj: OcÚ

3.5 Demografia

Trendy demografického vývoja predpokladajú znižovanie celkového prírastku obyvateľstva v Slovenskej republike. Prognózy demografického vývinu na Slovensku sú nepriaznivé aj s ohľadom na zmenu vekovej štruktúry obyvateľstva (starnutie populácie). Celkový prirodzený prírastok obce Zákamenné od roku 2007 do roku 2017 bol 365 obyvateľov, čo považujeme za mierny nárast.

3.5.1 Prirodzený prírastok/ úbytok narodením a úmrtím

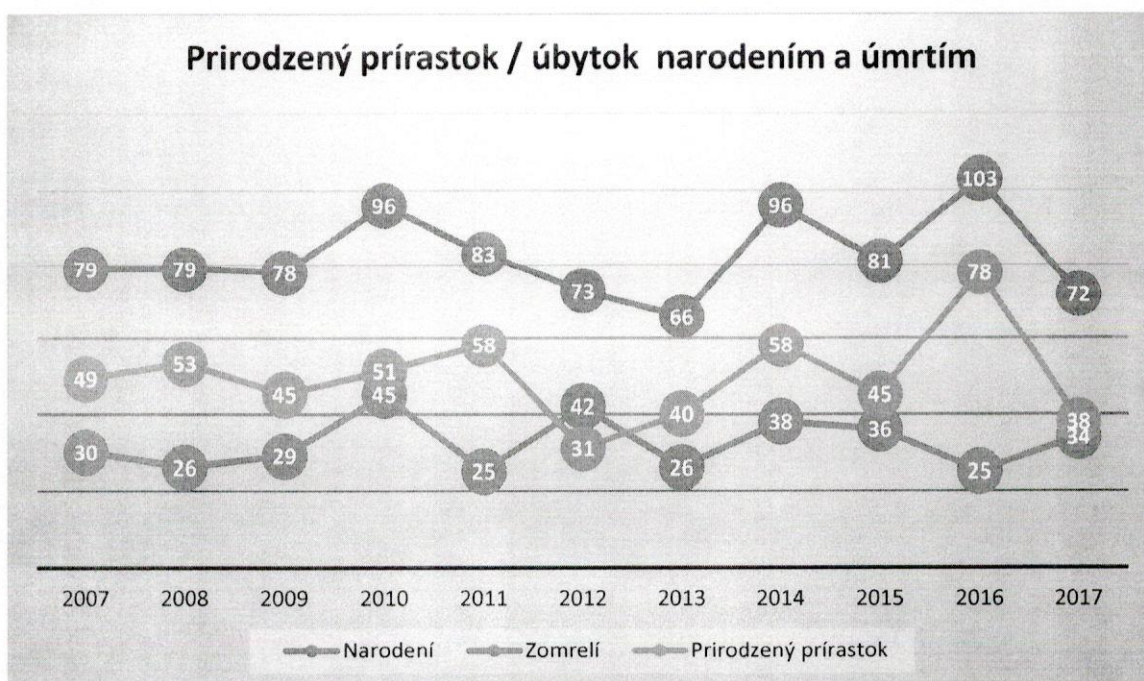
V období od roku 2007 do roku 2017 sa v obci Zákamenné narodilo 906 detí, ročný priemer živonarodených detí v sledovanom desaťročí predstavuje 90,6 detí, čo predstavuje nárast obyvateľstva. V sledovanom období zomrelo 356 obyvateľov obce. Ročný priemer zomrelých predstavuje 35,6 obyvateľa. Ročný priemer prirodzeného prírastku narodením a úmrtím v sledovanom desaťročí predstavuje 55,0 obyvateľa, čo je veľmi pozitívny jav. Obec Zákamenné ako aj väčšina oravských obcí je špecifická vysokou pôrodnosťou, čo pripisujeme prísnej kresťanskej výchove a tiež ešte stále zakorenenému trendu klasickej rodiny s viacerými deťmi. V obci Zákamenné je podľa zistení OcÚ Zákamenné prevaha rodín s 3 deťmi, čo je vyšší počet ako je celoslovenský priemer.

Tabulka č.4 Prirodzený prírastok / úbytok narodením a úmrtím 2007 - 2017

Ukazovateľ	Prirodzený prírastok / úbytok narodením a úmrtím										
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Narodení	79	79	78	96	83	73	66	96	81	103	72
Zomrelí	30	26	29	45	25	42	26	38	36	25	34
Prirodzený prírastok	49	53	49	51	58	31	40	58	45	78	38

Zdroj: OcÚ

Graf č. 4 Prirodzený prírastok / úbytok narodením a úmrtím 2007 - 2017

Zdroj: OcÚ

Graf č. 5 Počet narodených v Námestovskom okrese a v obci Zákamenné za sledované obdobie

Graf č. 6 Počet úmrtí v obci Zákamenné a v okrese Námestovo 2007 -2017

3.5.2 Prirodzený prírastok / úbytok sťahovaním

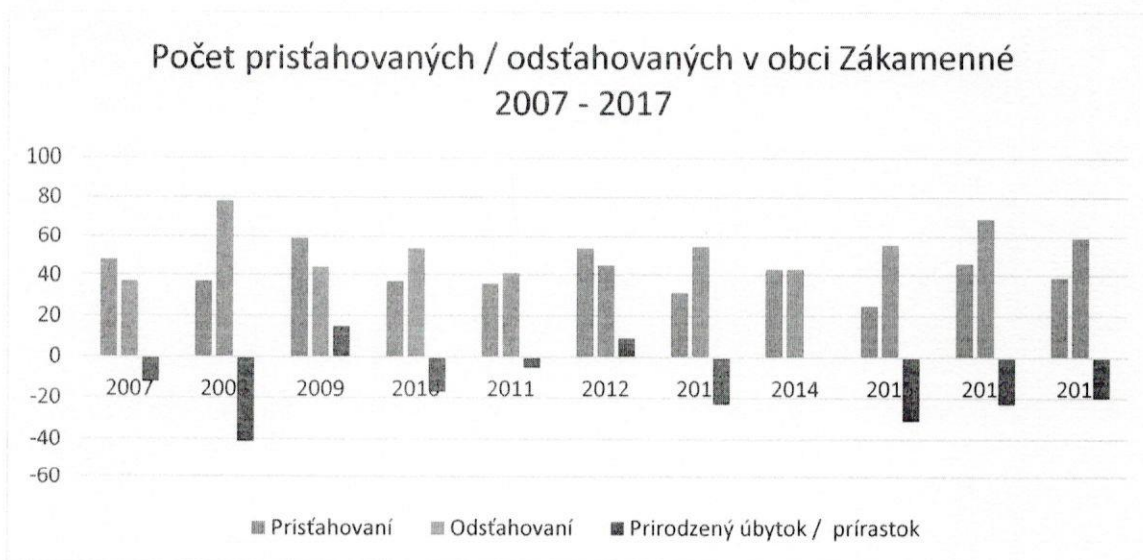
Tabuľka č. 5 nás oboznamuje so situáciou prirodzený prírastok a úbytok vzniknutý prisťahovaním a odsťahovaním. Veľký úbytok obyvateľstva v dôsledku migrácie môžeme

hľadať aj v nedostatku stavebných pozemkov pre mladé rodiny. Z prieskumu vyplynulo, že občania považujú za jeden z najväčších problémov práve bývanie v obci. V budúcnosti by chceli tento problém riešiť ako prvý. Obec Zákamenné vníma tento problém citlivo. Obecné zastupiteľstvo má snahu spustiť investičnú bytovú výstavbu pre mladé rodiny, aby sa zabránilo migrovaniu obyvateľstva z obce. Je veľmi dôležité, aby mladé rodiny ostávali v obci a nesnažili sa sťahovať za bývaním do iných častí Slovenska. Prioritou obce je znížiť počet migrujúcich obyvateľov. V dôsledku prirodzenej migrácie sa v sledovanom desaťročnom období v rokoch 2007 - 2017 prisťahovalo 456 občanov. Veľké negatívum je pre našu obec až 604 odsťahovaných občanov, v spomínanom sledovanom období. Po odrátaní odsťahovaných a prirátaní prisťahovaných nám vyjde konečné záporné číslo - 148 občanov v priebehu 10 rokov, čo priemerne môžeme prerátať ako úbytok – 14,8 obyvateľa ročne.

Tabuľka č.5 Počet prisťahovaných / odsťahovaných 2007-2017

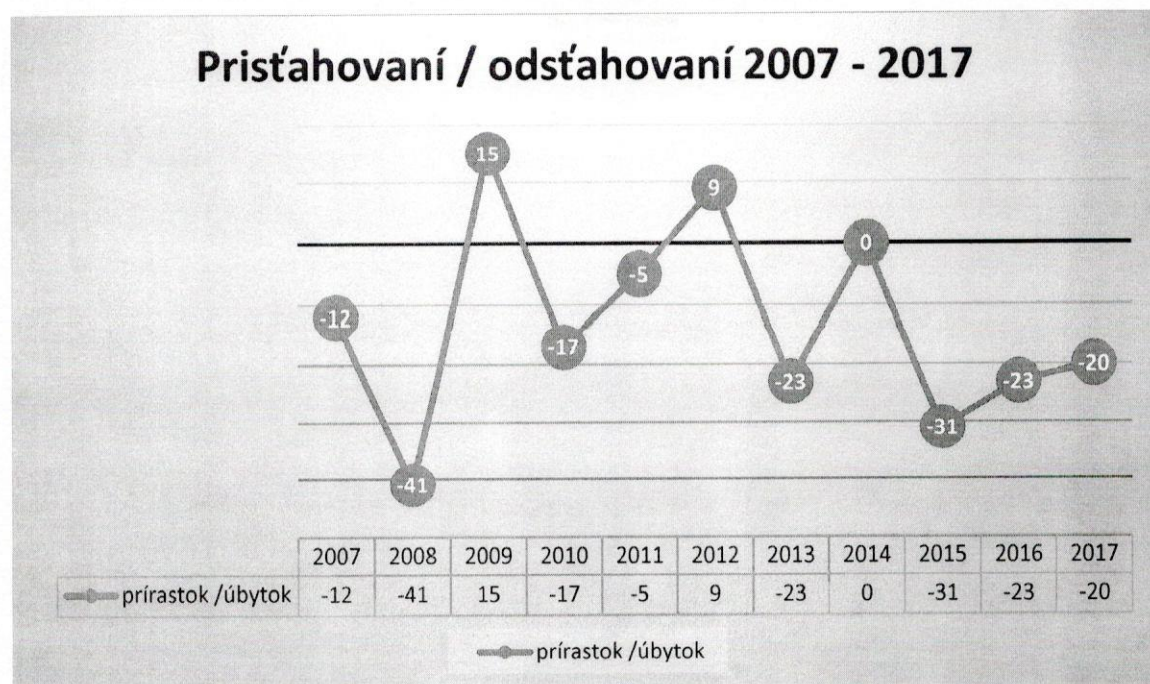
Ukazovateľ	Obec Zákamenné – prisťahovaní / odsťahovaní										
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prisťahovaní	48	37	59	37	36	54	32	43	25	46	39
Odsťahovaní	60	78	44	54	41	45	55	43	56	69	59
Prírastok/ úbytok	-12	-41	+15	-17	-5	+9	-23	0	-31	-23	-20

Graf č.7 Počet prisťahovaných / odsťahovaných v obci Zákamenné 2007 - 2017

Zdroj: OcÚ

Graf č.8 Prist'ahovaní a odst'ahovaní v obci Zákamenné 2007 - 2017

3.5.3. Celkový prírastok obyvateľ'stva

Celkový prirodzený prírastok / úbytok narodením, úmrtím, prist'ahovaním a odst'ahovaním predstavuje za 10 rokov 402 obyvateľ'ov, čo je priemerne v prepočte 40,2 obyvateľ'ov ročne za sledované obdobie 10 rokov. Obec Zákamenné má stále pozitívny prírastok obyvateľ'stva.

Tabuľka č.6 Celkový prirodzený prírastok / úbytok obyvateľ'stva s prihliadnutím na narodenie, úmrtie, prist'ahovanie a odst'ahovanie 2007 - 2017

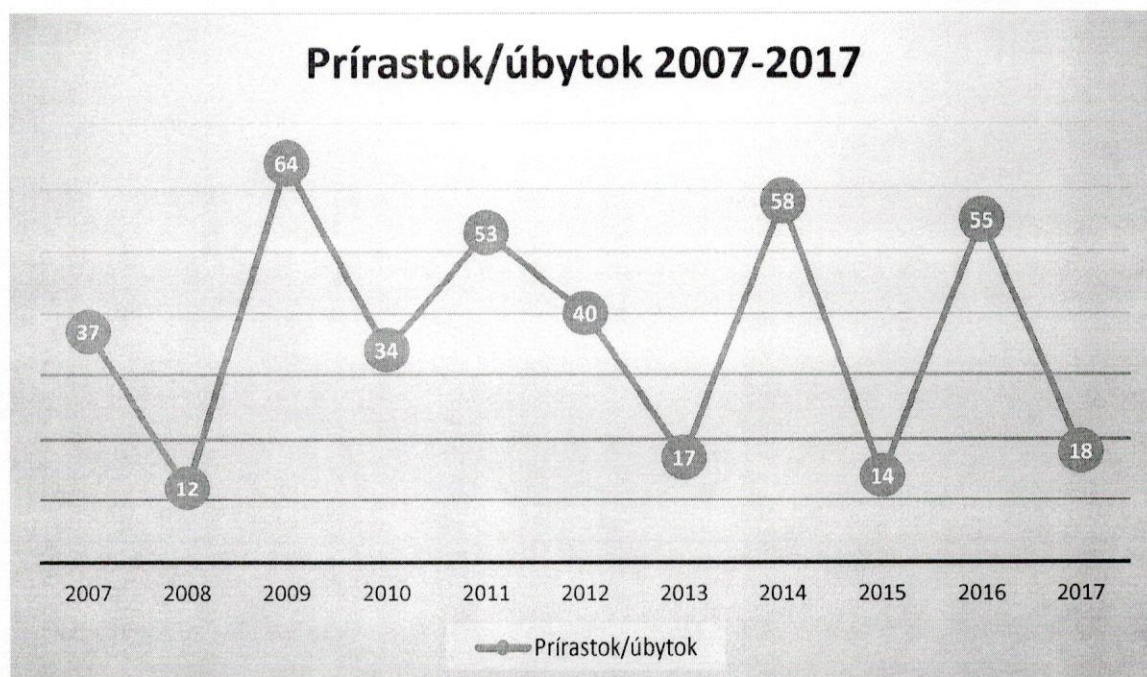
Ukazovateľ	Celkový prirodzený prírastok / úbytok obyvateľ'stva (narodením, úmrtím, prist'ahovaním, odst'ahovaním)										
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prirodzený prírastok narodením / úmrtím	+49	+53	+49	+51	+58	+31	+40	+58	+45	+78	+38
Prirodzený prírastok sťahovaním	-12	-41	+15	-17	-5	+9	-23	0	-31	-23	-20
Celkový prírastok / úbytok	+37	+12	+64	+34	+53	+40	+17	+58	+14	+55	+18

Graf č.9 Celkový prirodzený prírastok / úbytok obyvateľstva – narodenie/úmrtie, sťahovanie

Zdroj: OcÚ

Graf č.10 Celkový prírastok / úbytok obyvateľstva s dôrazom na narodenie, úmrtie, sťahovanie.

3.6 Sobášnosť

V nasledujúcej tabuľke č. 7 uvádzame počet sobášov a rozvodov v obci Zákamenné v priebehu rokov 2007 – 2017. Sobášnosť v obci je primeraná k počtu obyvateľov, rozvodovosť má mierne stúpajúcu tendenciu. Počet uzatvorených manželstiev v sledovanom období v rokoch 2007 – 2017 naznačuje určitý trend v klasickom uzatváraní manželstva bez výraznejších zmien. Stále pretrváva spoločenský názor, ktorý sa snaží podporovať rodinu založenú na klasických tradíciách. Najvyšší počet uzavretých manželstiev bol v roku 2017 a to 44 sobášov a najvyšší počet rozvodov 7 bol zaznamenaný v roku 2013. Sobáše uzatvárajú snúbenci vo vyššom veku, čo má za následok postupné znižovanie počtu detí v rodine. Mladé rodiny trápí často aj bytová otázka, pre ktorú váhajú s uzatvorením manželstva a tiež otázka zamestnania. Jedným z charakteristických čŕt dnešnej doby je aj počet rozvodov, ktorý má mierne stúpajúcu tendenciu.

Tabuľka č.7 Počet sobášov / rozvodov v obci Zákamenné 2007 - 2017

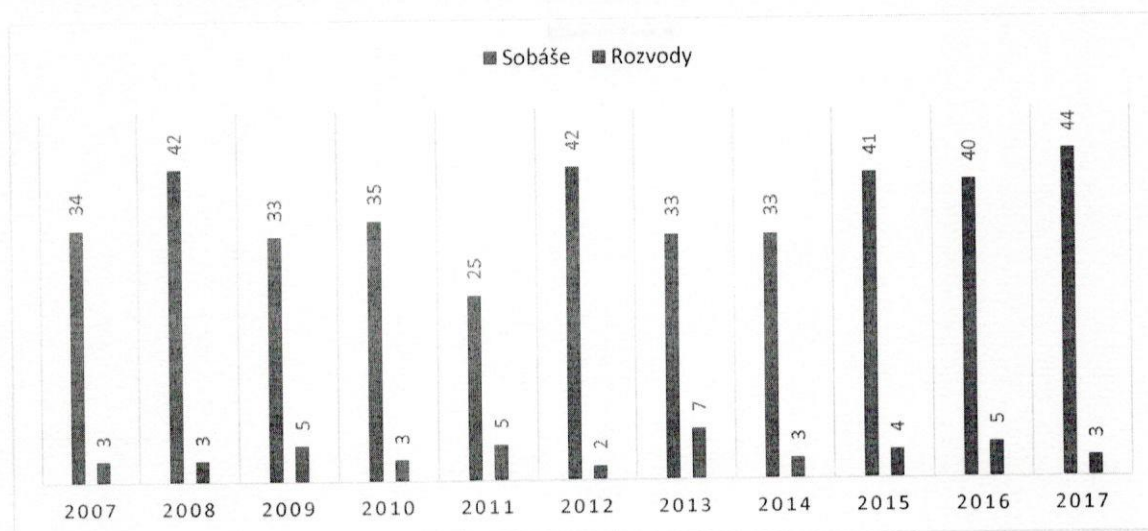
Ukazovateľ	Počet sobášov / rozvodov v obci Zákamenné										
Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sobášení v Zákamennom	34	42	33	35	25	42	33	33	41	40	44
Rozvodovosť	3	3	5	3	5	2	7	3	4	5	3

Zdroj: OcÚ

Ukazovateľ	Počet sobášov Zákamenčanov v inej obci alebo meste					
Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sobášení v inej obci	27	13	13	19	26	42

Snúbenci sa sobášia väčšinou podľa trvalého pobytu nevesty, z toho dôvodu sa zákamenskí muži sobášia v iných obciach. V roku 2012 bolo v Zákamennom 42 sobášov a 27 sobášov, kde jeden zo zákamenčanov bol sobášený v inej obci, v roku 2013 a 2014 sme zaznamenali 13 sobášov zákamenčana v inej obci, v roku 2015 to bolo 19 sobášov v inej obci, v roku 2016- 26 sobášov inde a v roku 2017 - 42 sobášov v inej obci.

Graf č.11 Počet sobášov / rozvodov v obci Zákamenné 2007 - 2017

Graf č. 12 Počet uzavretých sobášov v Námestovskom okrese a v obci Zákamenné

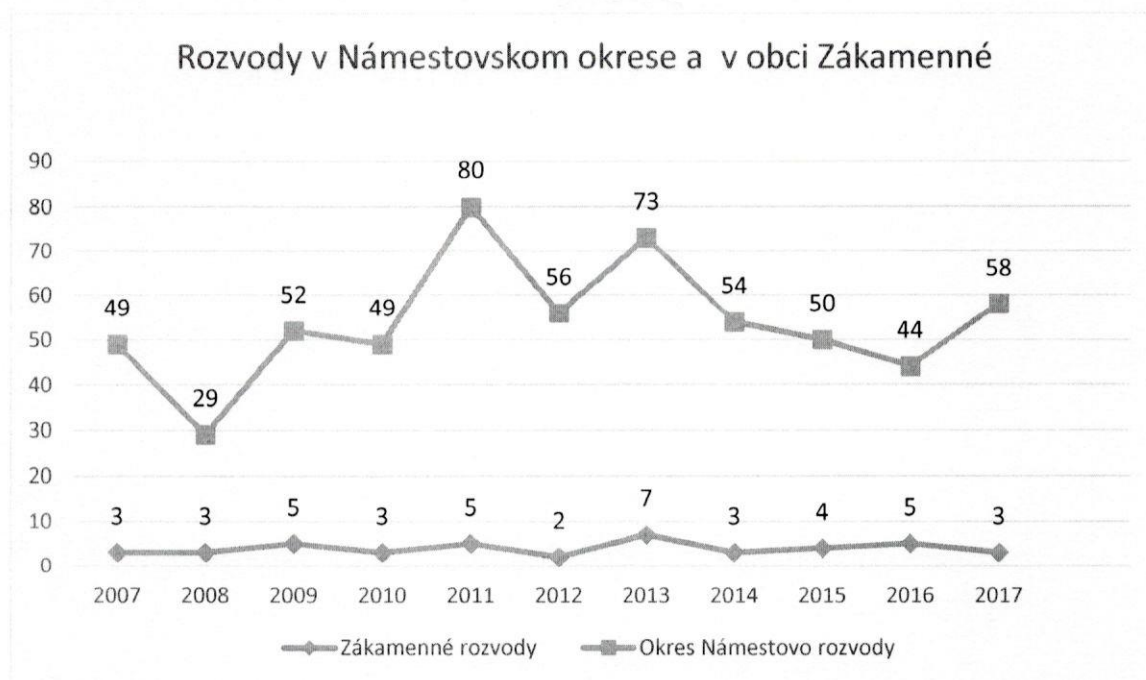
Zdroj: SŠÚ

V obci Zákamenné a tiež aj v celom okrese Námestovo je stúpajúci trend sobášov. V obci Zákamenné bol najsilnejším rokom na sobášnosť rok 2017. Tento trend môžeme pozorovať aj z hľadiska námestovského okresu.

Rozvod je jedným z fenoménov dnešnej doby, môžeme zaznamenať pretrvávajúci charakter. V obci Zákamenné v sledovanom období v rokoch 2007 – 2017 bolo najviac rozvodov v roku 2013 a to 7 rozvodov. V roku 2012 bolo v obci Zákamenné zaznamenané 2 rozvody.

V Námestovskom okrese môžeme sledovať podobnú krivku rozvodovosti ako v obci Zákamenné.

Graf č. 13 Počet rozvodov v Námestovskom okrese a v obci Zákamenné

3.7 Vzdelanostná štruktúra

Úroveň vzdelania obyvateľov priamo ovplyvňuje tvorbu spoločenských hodnôt v obci. Vzdelaní obyvatelia sa aktívnejšie zapájajú do rozvojového procesu nepriamo napr. prostredníctvom záujmových spolkov a združení, ale aj priamo prostredníctvom členstva napr. v obecnom zastupiteľstve, alebo účelových komisiách. Podľa Štatistického úradu SR – Sčítanie obyvateľstva v roku 2011 bolo zistené, že najpočetnejšou skupinou sú občania stredoškooláci bez maturity /25 %/, nasledujú stredoškooláci s maturitou / 22%/, občania so základným vzdelaním / 19%/ vysokoškooláci /7%/ a deti do 16 rokov /27%/. Je potrebné vytvárať vhodné podmienky pre rast vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. V súčasnosti je vzdelanostná situácia na vyššej úrovni, nakoľko údaje o najvyššom dosiahnutom vzdelaní obyvateľov sú ešte z roku 2011 zo sčítania ľudu, domov a bytov. Aktuálnejšie údaje vzdelanostnej štruktúry na úrovni obcí SŠÚ SR neposkytuje.

Tabuľka č.8 – Najvyšší ukončený stupeň vzdelania občanov

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	obec Zákamenné
Základné	1016
Stredné odborné (bez maturity)	1311
Úplné stredné odborné (s maturitou)	1114
Vysokoškolské spolu	340
Ostatní bez udania školského vzdelania	
Deti do 16 rokov	1434
Úhrn	5215

Zdroj: Štatistický úrad SR, Sčítanie ľudu 2011

Graf č.14 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Zákamenné za rok 2011 – podľa Štatistického úradu SR

Úroveň vzdelania obyvateľov priamo ovplyvňuje tvorbu spoločenských hodnôt v obci. Vzdelaní obyvatelia sa aktívnejšie zapájajú do rozvoja obce a to aj prostredníctvom záujmových spolkov a združení, ale aj priamo prostredníctvom členstva v obecnom zastupiteľstve alebo účelových komisiách.

4. INFRAŠTRUKTÚRA

4.1 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia, ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území mesta je finančne náročné.

Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došla k prerozdeleniu na rozvoj a financovanie soc. infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Sociálne služby sú špecializované činnosti na riešenie hmotnej alebo sociálnej núdze občana (opatrovateľská služba, starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb). Sociálne služby sú integrálnou súčasťou verejných služieb a z hľadiska eliminácie sociálnej exklúzie zohrávajú dvojakú úlohu. Na jednej strane predstavujú zdroj pracovných miest a na druhej strane umožňujú podporiť občana v hmotnej alebo sociálnej núdzi tým, že napomáhajú jeho integrácii do spoločnosti vrátane vytvárania podmienok pre jeho zamestnanosť a zamestnateľnosť. Sociálnej oblasti obec venuje náležitú pozornosť.

4.2 Zdravotníctvo

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti a kvalitu života.

V obci Zákamenné je umiestnená stanica Rýchlej zdravotnej služby bez lekára. Nachádza sa tu detská ambulancia, ambulancia pre dospelých, ženská ambulancia, zubné ambulancie a lekáreň. Prístup k obvodnému detskému lekárovi a zubnému lekárovi je možný aj pre vozíčkarov, nakoľko je

Ostatnú špecializovanú starostlivosť poskytuje Oravská poliklinika v Námestove vzdialená približne 23 km a Nemocnice v Dolnom Kubíne a v Trstenej – vzdialenosť približne 43 km.

4.3 Školstvo

V obci je zriadená Základná škola s materskými školami J. Vojtaššáka v Zákamennom. V časti obce Oravice sa nachádza MŠ a v časti Ústredie je umiestnená MŠ spolu so Základnou školou. ZŠ s MŠ je plne organizovaná a poskytuje vzdelanie v materskej škole a v triedach prvého a druhého stupňa základnej školy. Stredné školy študenti obce navštevujú v mestách Námestovo, Nižná, Tvrdošín, Dolný Kubín. Študenti z obce navštevujú vysoké školy v kraji ale aj mimo územia kraja.

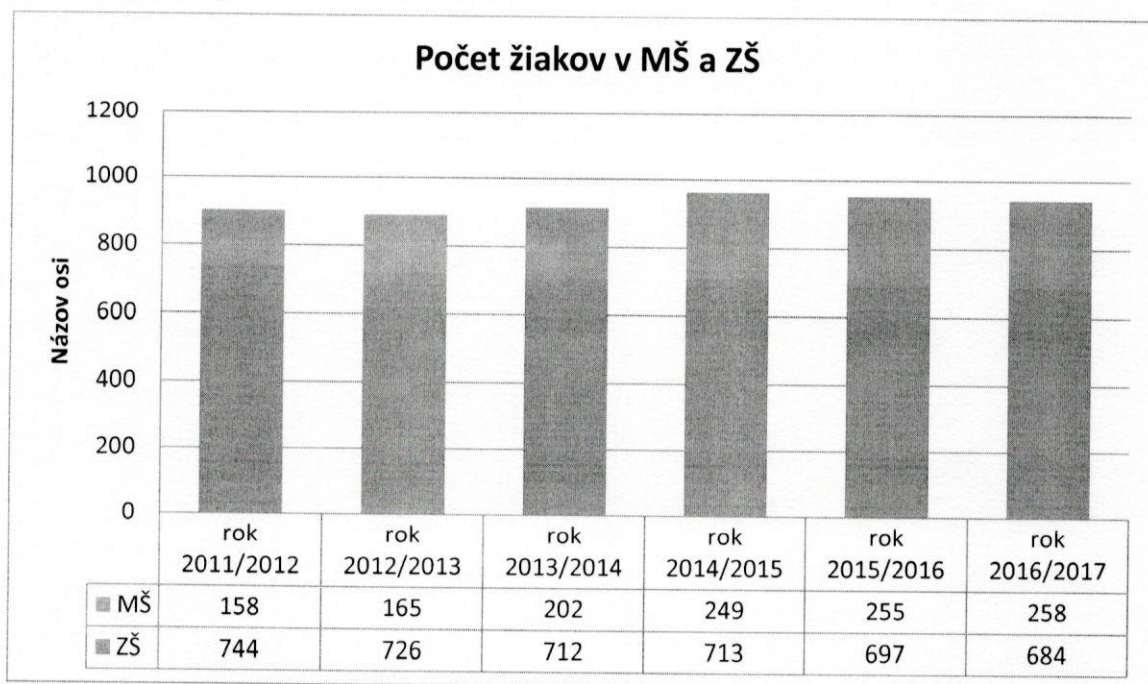
Technicko-materiálne vybavenie školy je na výbornej úrovni. V posledných rokoch prebehla rozsiahla rekonštrukcia ZŠ s MŠ J. Vojtaššáka. Návštevnosť MŠ má stúpajúcu tendenciu, každým rokom sa zvyšuje počet detí v MŠ. Vývoj počtu žiakov v Základnej škole má naopak mierne klesajúcu tendenciu, čo korešponduje s demografickým vývojom nielen v obci Zákamenné, ale ide o celospoločenský trend.

Tabuľka č. 9 Počet žiakov v ZŠ a MŠ Zákamenné

	Počet žiakov v ZŠ a MŠ/ šk. r.					
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Počet detí v MŠ	158	165	202	249	255	258
Počet detí v ZŠ	744	726	712	713	697	684
Počet žiakov celkom	902	891	914	962	952	942

Zdroj: OcÚ

Graf č. 15 Počet žiakov ZŠ a MŠ Zákamenné

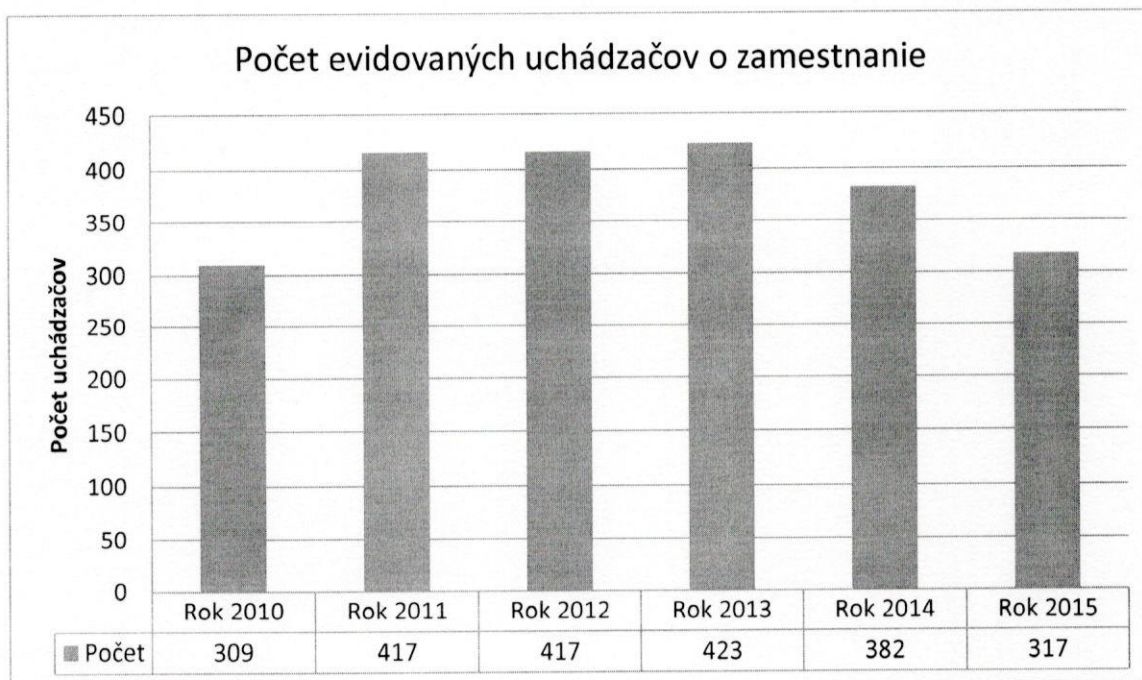
Zdroj: ZŠ s MŠ

4.4 Zamestnanosť

Ekonomickú základňu tvorí súbor odvetví opierajúcich sa o tradičné odvetvia najmä lesníctva a drevospracujúceho priemyslu, ako aj stavebníctva. Dôležitú úlohu pri formovaní ekonomickej štruktúry v minulosti zohrávalo tiež poľnohospodárstvo, avšak to je už dnes na ústupe. Najvýznamnejšou surovinou je drevo. Od minulosti sa využívalo hlavne na stavebné účely, ale bolo tiež vývozným artiklom. Drevospracujúci priemysel má v obci stabilné postavenie a zamestnáva niektorých obyvateľov. Veľmi rozšíreným odvetvím je stavebníctvo, ktoré zamestnáva väčšinový podiel mužských obyvateľov obce, hlavne mimo obce. Živnostenský

register eviduje viac ako 190 živnostníkov v obci, avšak väčšina živnostníkov vykonáva svoju činnosť mimo územia obce. Ženy sa väčšinou zamestnávajú v elektrotechnickom a automobilovom priemysle a službách.

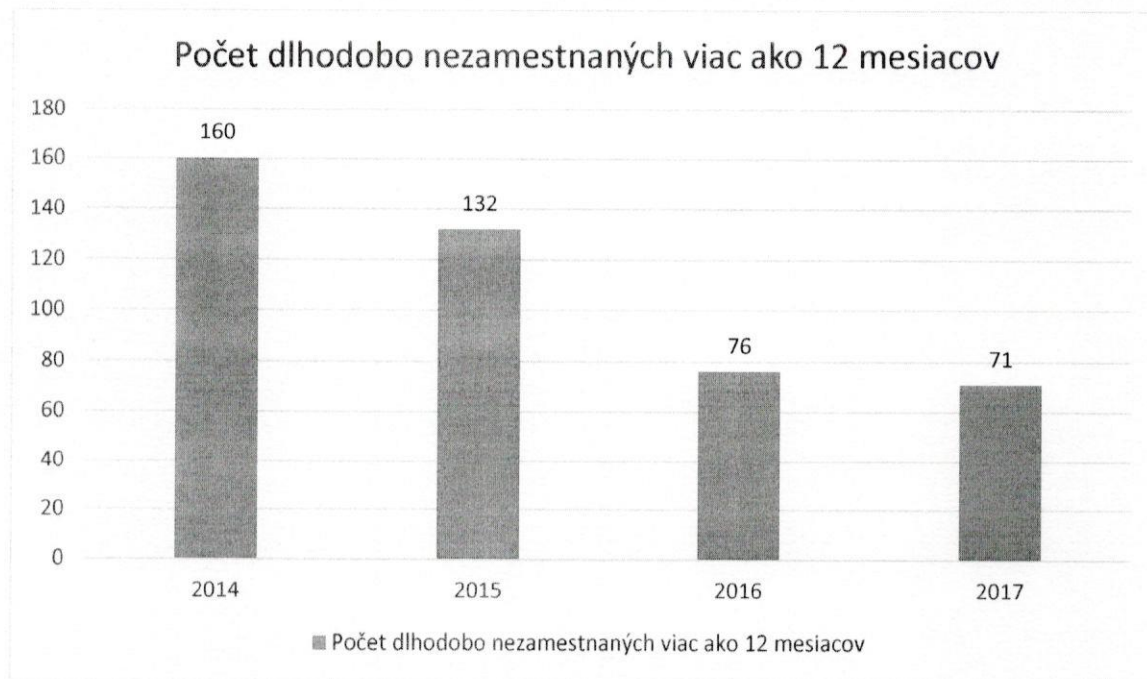
Graf č. 16 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Zákamenné za roky 2010 - 2015

Zdroj: Štatistický úrad SR

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Zákamenné má mierne klesajúcu tendenciu. Zároveň klesá aj počet dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o prácu, ktorý sú prihlásený na UPSVR viac ako 12 mesiacov bez prerušenia. V roku 2014 bolo na UPSVR evidovaných 160 uchádzačov o zamestnanie, ktorí boli viac ako rok v evidencii, v roku 2017 sme zaznamenali 71 uchádzačov o zamestnanie, ktorí sú v dlhodobej evidencii UPSVR.

Graf č. 17 Počet dlhodobo nezamestnaných – viac ako 12 mesiacov

Zdroj: UPSVR

4.5 Sociálne služby

4.5.1. Opatrovateľská služba v obci

Poskytovanie sociálnej služby a to opatrovateľskej služby podľa § 41 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, sa poskytuje na základe žiadosti občana, ktorý je v nepriaznivej sociálnej situácii podľa miestnej príslušnosti trvalého alebo prechodného pobytu v obci Zákamenné.

Je to terénna forma sociálnej služby, poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí /prednostne v byte občana/. Opatrovateľskú službu zabezpečujú opatrovateľky v zamestnaneckom pomere s obcou.

Opatrovateľky v rámci opatrovateľskej služby zabezpečujú pomoc pri:

- I. Sebaobslužných úkonoch - hygiena /osobná hygiena + celkový kúpeľ/, stravovanie /obsluha, porciovanie, kŕmenie/, toaleta, obliekanie a vyzliekanie, mobilita.
- II. Úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť - nákup potravín, príprava jedla, varenie, donáška jedla do domu, umytie riadu, bežné upratovanie v domácnosti, obsluha bežných spotrebičov, starostlivosť o bielizeň – pranie a žehlenie, vynášanie drobného odpadu, donáška uhlia a dreva.

III. Základných sociálnych aktivítach - sprievod na lekárske vyšetrenie, na vybavenie úradných záležitostí.

IV. Dohľad - v určenom čase, nepretržitý dohľad.

Cieľová skupina

- fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť, pri základných sociálnych aktivitách a dohľad pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri vykonávaní základných sociálnych aktivít.

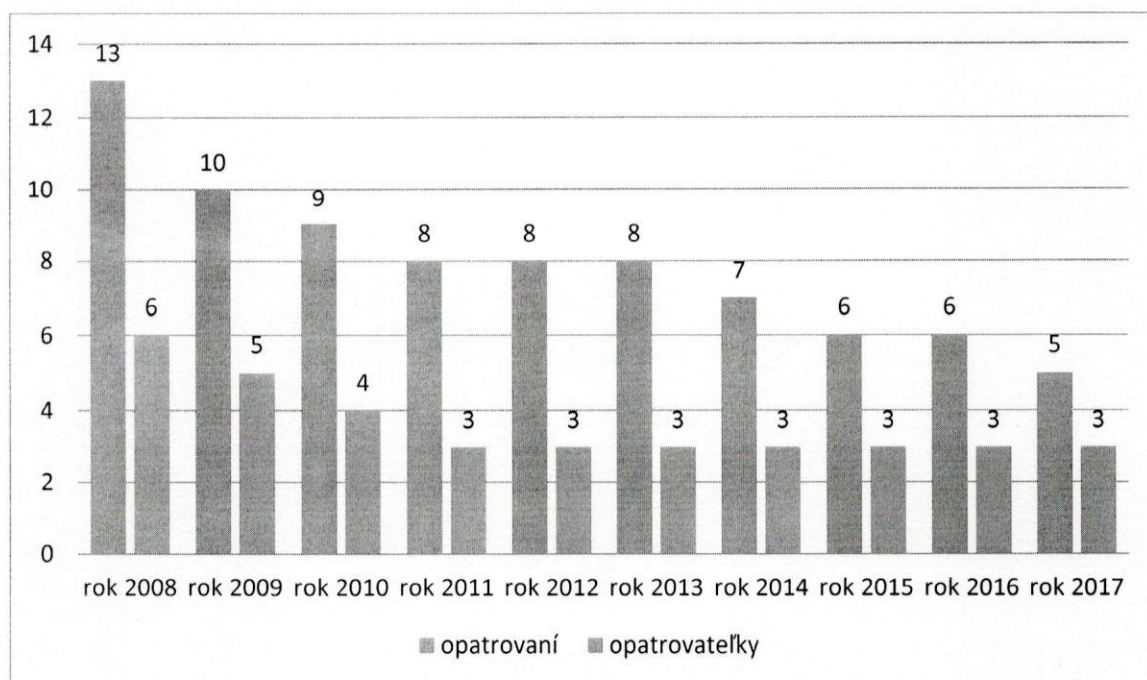
Obec Zákamenné poskytuje opatrovateľskú službu občanom, ktorí sú na tento druh pomoci odkázaní. Opatrovateľská služba má v obci z roka na rok klesajúcu tendenciu. Obec Zákamenné v roku 2017 poskytovala sociálnu službu piatim obyvateľom obce. Jedná sa prevažne o samostatne žijúcich občanov, ktorí sú bezdetní, slobodní, prípadne blízka rodina je odsťahovaná z miesta trvalého bydliska opatrovaného. Počet klientov sa znižuje hlavne z dôvodu úmrtia klientov. V Domovoch sociálnych služieb je podľa údajov OcÚ k 31.12.2017 umiestnených 5 občanov obce Zákamenné. Jedná sa hlavne o ležiacich pacientov, vyžadujúcich si 24 hodinovú starostlivosť, ktorých nie je možné zastrešiť opatrovateľskou službou obce. Počet občanov využívajúcich opatrovateľskú službu obce z roka na rok klesá. Občania sa skôr snažia doopatrovať svojich blízkych – za túto situáciu môže hlavne nedostatok pracovných príležitostí. Z ekonomického hľadiska je lepšie poberať zaopatrovací príspevok, starať sa o príbuzného, ako byť bez zamestnania. Týmto spôsobom si veľa občanov kompenzuje stratu zamestnania. Denný stacionár v Námestove a Novoti navštevujú 5 občania Zákamenného.

Tabuľka č.10 Počet opatrovateliek a opatrovaných v obci Zákamenné

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet opatrovateliek	6	5	4	3	3	3	3	3	3	3
Počet opatrovaných	13	10	9	8	8	8	7	6	6	5

Zdroj OcÚ Zákamenné

Graf č. 18 Počet opatrovateliek a opatrovaných v obci Zákamenné

4.5.2 Posudková činnosť

Obec Zákamenné v súlade so zákonom č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov na základe žiadosti klienta o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu vydáva rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu a to opatrovateľskú službu, sociálnu službu poskytovanú v zariadení pre seniorov, sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby.

Lekárska posudková činnosť

Proces posúdenia začína lekárskou posudkovou činnosťou, posudzujúci lekár pri výkone lekárskej posudkovej činnosti vychádza z lekárskeho nálezu vypracovaného zmluvným lekárom. Na základe výsledkov posúdenia vypracuje posudzujúci lekár lekársky posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby.

Sociálna posudková činnosť

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je *sociálny posudok*, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez postihnutia alebo bez nepriaznivého zdravotného stavu. Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník obce za účasti

fyzickej osoby, ktorá požiada o poskytnutie sociálnej služby, táto fyzická osoba má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej nepriaznivej sociálnej situácie.

Na základe lekárskeho posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje *posudok o odkázanosti na sociálnu službu*, ktorý obsahuje:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- znevýhodnenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách,
- návrh druhu sociálnej služby,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

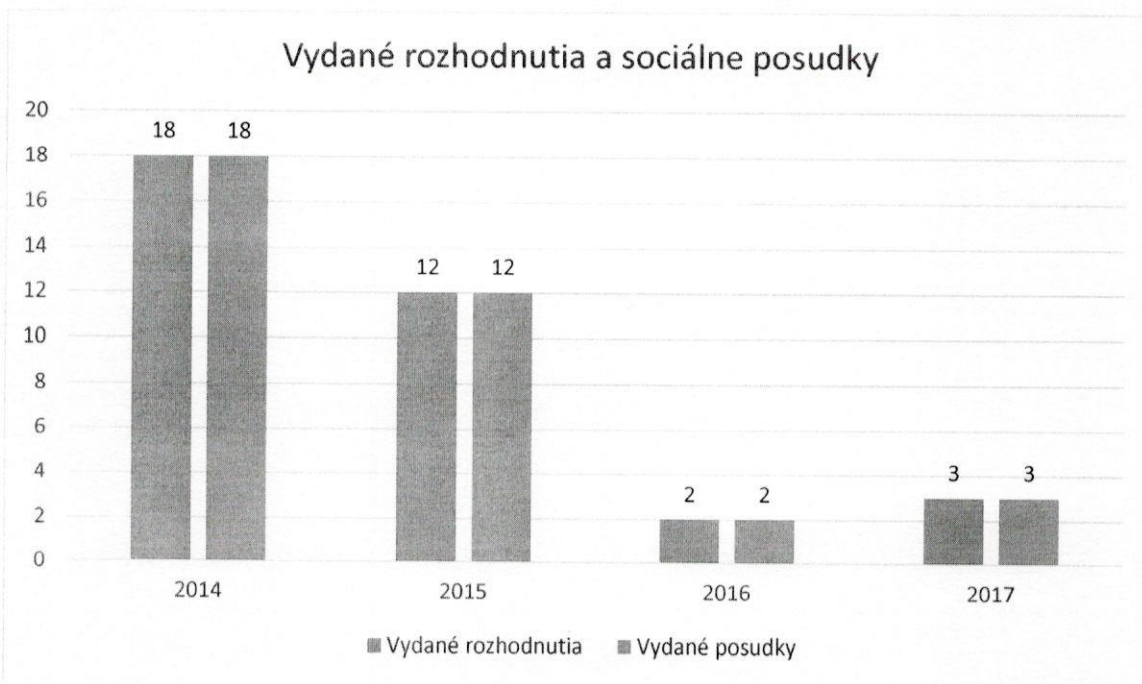
Tabuľka č. 11 Počet vydaných posudkov v jednotlivých rokoch

Zákamenné	2014	2015	2016	2017
Lekárske posudky	18	12	2	3
Sociálne posudky	18	12	2	3
Posudky - odkázanosť na SS	18	12	2	3
Rozhodnutia - odkázanosť na SS	18	12	2	3
Rozhodnutia - odkázanosť na OS	17	12	1	2
Rozhodnutia - odkázanosť na SS v ZS	1	0	1	1
Uzatvorené zmluvy - poskytovanie OS	0	3	0	0

Zdroj: Spoločná úradovňa

V roku 2014 a 2015 bolo podaných veľa žiadostí o vypracovanie sociálneho posudku a vydanie rozhodnutia na odkázanosť na sociálnu službu – opatrovateľskú službu. V tomto období bol spustený národný projekt opatrovateľskej služby financovaný z Eurofondov. Zaznamenali sme zvýšený počet žiadostí o posúdenie. Väčšina posúdených občanov uzatvorila zmluvu o poskytovaní sociálnej služby zo súkromnými spoločnosťami, ktoré sa venovali poskytovaniu týchto služieb. V apríli v roku 2018 bol ukončený tento národný projekt opatrovateľskej služby, z toho dôvodu je zjavný pokles počtu sociálnych posudkov.

Graf .č.19 Vydané rozhodnutia a sociálne posudky

Zdroj: Spoločná úradovňa

4.6 Peňažný príspevok na opatrovanie

Tento príspevok poskytuje UPSVR odbor sociálny. Peňažný príspevok slúži na zabezpečenie každodennej pomoci osobe s ŤZP pri:

- úkonoch sebaobsluhy,
- starostlivosti o domácnosť,
- realizovaní sociálnych aktivít s cieľom zotrvať v prirodzenom domácom prostredí.

Peňažný príspevok sa poskytuje za stanovených podmienok osobe, ktorá opatruje osobu s ŤZP odkázanú na opatrovanie.

Oprávnenou osobou na peňažný príspevok je osoba, ktorá opatruje osobu s ŤZP a:

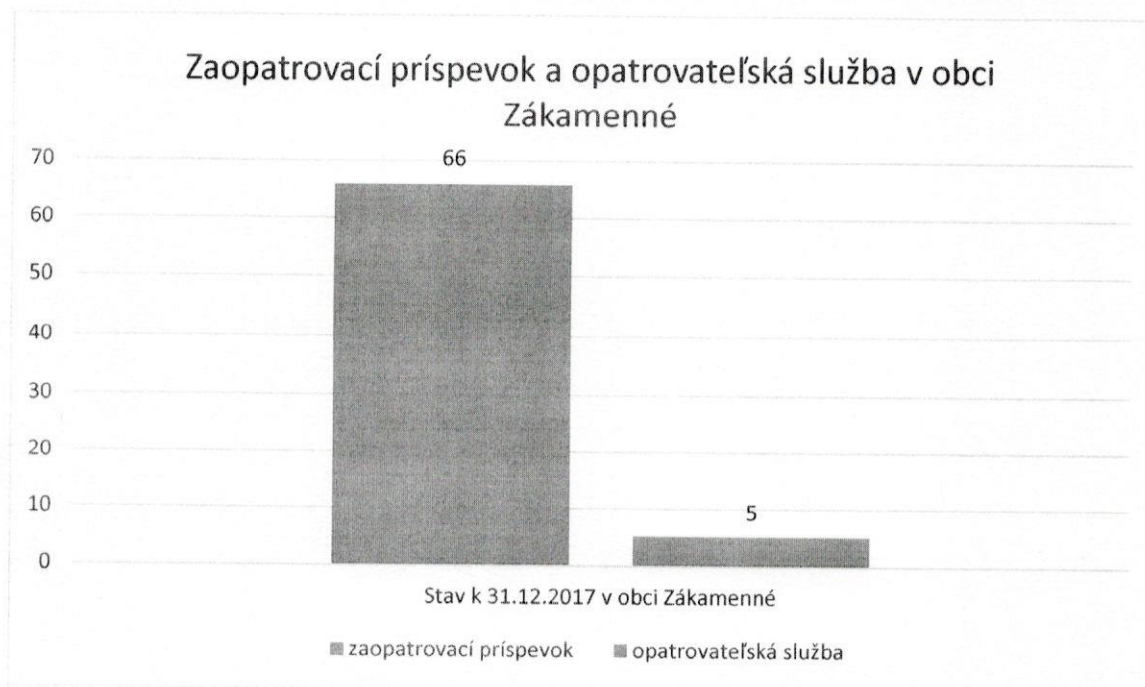
- je manžel, manželka, rodič, náhradný rodič, súdom ustanovený opatrovník, dieťa, starý rodič, vnuk, vnučka, súrodenec, nevesta (aj ovdovená žena po synovi svokry alebo svokra), zat' (aj ovdovený muž po dcére svokry alebo svokra), svokor, svokra, švagor, švagriná, neter, synovec fyzickej osoby s ŤZP alebo
- býva s fyzickou osobou s ŤZP.

Základná výška peňažného príspevku je mesačne:

- **125, 0 %** sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu pri opatrovaní jednej osoby s ŤZP, čo je 249,35 €,
- **162, 1 %** sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu pri opatrovaní dvoch alebo viacerých osôb s ŤZP, čo je 323,36 €.

K 31.12.2017 bolo z obce Zákamenné na UPSVR evidovaných 66 poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie blízkeho člena rodiny. Väčšina občanov, ktorí sa starajú o svojich blízkych využíva práve tento príspevok na opatrovanie blízkeho.

Graf č. 20 Zaopatrovací příspěvek a opatrovatel'ská služba v obci Zákamenné

4.7 Poskytovatelia sociálnych služieb

Sociálne služby občanom obce Zákamenné poskytuje viacero poskytovateľov.

Obec Zákamenné

Sociálne poradenstvo a terénna sociálna práca:

Poskytuje: Obec Zákamenné

Adresa: 029 56 Zákamenné 1002

Tel. 043 55 05 627, email: zakamenne@stonline.sk

Stránkové dni: PO –PIA 07:00 – 15:00 hod.

Obec Zákamenné poskytuje základné sociálne poradenstvo. Sociálna pracovníčka poskytne základné informácie o možnosti riešenia problému a podľa potreby odporučí alebo sprostredkuje odbornú pomoc. Základné sociálne poradenstvo v obci Zákamenné je súčasťou každej sociálnej služby.

Charakteristika služby

Sociálne poradenstvo je odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Mesto poskytuje základné sociálne poradenstvo. Je to posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je v obci Zákamenné súčasťou každej sociálnej služby. Sociálny pracovník vypracúva podklady k sociálnym posudkom jednotlivých prípadov. Sú to hlavne akčný plán, individuálny rozvojový plán a poradenský kontrakt s klientom.

Sociálne poradenské centrum DSS a ZPS Zákamenné:

Poskytuje: DSS a ZPS Zákamenné

Adresa: Domov sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Zákamenné, Vyšný Koniec č.559, 029 56 Zákamenné

v pracovné dni od 8.00 do 15.00 hod

Poradenské centrum v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja ponúka bezplatné sociálne poradenstvo pre všetkých ľudí, poskytuje informácie o možnostiach sociálnej pomoci v regióne, pomáha pri zorientovaní sa v sociálnom systéme, v spolupráci s inými subjektmi, pomáhame riešiť ťažké sociálne situácie občanov. Služby, ktoré poradenské centrum poskytuje sú zamerané na rôzne krízové situácie a celkovú pomoc občanom a rodinám. Občania sa môžu obracať na centrum a žiadať o radu alebo konkrétnu pomoc telefonicky, e-mailom alebo prísť osobne v pracovné dni od 8.00 do 15.00 hod.

Príspevok pri narodení dieťaťa

Poskytuje Obec Zákamenné

V marci 2017 bolo VZN č. 1/2017 zo dňa 10.03.2017 schválený jednorazový finančný príspevok pri narodení dieťaťa vo výške 100 EUR. Podmienky upravujúce nárok na poskytnutie príspevku VZN č. 1/2017. V roku 2017 obec vyplatila príspevok pri narodení dieťaťa 72 žiadateľom.

DSS a ZPS Zákamenné

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Zákamenné v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, poskytuje sociálne služby rôznorodej skupine klientov v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Ide o klientov, ktorých zdravotný stav vyžaduje dohľad, opateru, alebo pomoc inej osoby tak, ako si to vyžaduje zdravotný stav danej osoby. Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Zákamenné sa vnútorne člení na tri pracoviská : Zákamenné, Oravská Lesná, Zubrohlava .

Hlavným cieľom zariadenia je poskytovanie kvalitnej a komplexnej starostlivosti prijímateľom sociálnej služby so zreteľom na humánny a etický prístup ku klientom zariadenia. V zariadení sa snažíme vytvárať priestor pre sebarealizáciu klientov, podporovať ich socializáciu a v čo najväčšej miere vytvárať pocit domova a súkromia s rešpektovaním a dodržiavaním základnej charty práv a slobôd.

Centrum sociálnych služieb Studienka Novot'

Poskytuje celoročnú pobytovú sociálnu službu, týždennú pobytovú sociálnu službu, ambulantnú sociálnu službu, podpornú sociálnu službu – denné centrum, prepravnú službu.

Dom Charitas Bl. Zdenky Schellingovej v Námestove

Dom Charitas Bl. Zdenky Schellingovej v Námestove poskytuje svoje služby klientom z mesta a z okolitých obcí už od roku 2010. Ide o ambulantnú formu sociálnych služieb – denné centrum

pre seniorov, ale aj pre telesne a mentálne postihnutých dospelých, ktorí potrebujú naše služby, sociálny kontakt a túžia sa ešte spoločensky uplatniť. Práve sociálny kontakt je dôležitou podstatou denných stacionárov. Pomáha predchádzať rôznym fyzickým a psychickým problémom. Dom Charitas BL. Zdenky Schellingovej v Námestove prevádzkuje aj Denný stacionár, ktorí navštevujú aj občania obce Zákamenné.

Dom sv. Hildegardy z Bingenu v Rabči

V zariadení núdzového bývania poskytujeme sociálnu službu týraným matkám s deťmi, slobodným matkám a ženám, na ktorých je páchané násilie, ktoré nemajú zabezpečené bývanie, alebo ho nemôžu z vážnych dôvodov užívať. Budúcej mamičke zabezpečujeme pomoc počas tehotenstva i po narodení dieťaťa.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti Charitas Námestovo (ADOS Charitas)

Cieľom ADOS Charitas je, aby pacient prežíval svoju chorobu a absenciu pôvodnej kvality života v podmienkach zmierňovania somatických ťažkostí a v prípade vyliečenia sa vrátil do pracovného procesu a žil kvalitný život.

Poskytovatelia sociálnych služieb v regióne Oravy

Osamelí občania

Názov	lokalita	adresa	Kapacita
Útulok	Námestovo	Bernolákova 390/17	7
Z- Návrat - resocializácia	Bobrov	Za školou 365	14
Rieka s.r.o.	Šútovo	Na vodopád 184	20

Rodiny s deťmi a dysfunkcia rodín – nie sú

Ohrozené deti, mládež a mladí dospelí

názov	lokalita	adresa
Oravské centrum mládeže	Ústie nad priehradou	Ústie nad priehradou 1
Misia mladých	Tvrdošín	Farská 86
ICM Orava	Nižná	Hviezdoslavova 308
Domka	Námestovo	Mlynská 677/10
Flap	Dlhá nad Oravou	Dlhá nad Oravou 114

Občania so zdravotným postihnutím

názov	lokalita	adresa
DSS pre deti a dospelých	Tvrdošín	Medvedzie 136
Združenie ZP Oravy	Tvrdošín	Vojtaššáková 591/97
SZTP-ZO	Námestovo	L. Štúra 716

Združenie Downovho syndrómu na Orave	Nižná	Matúškova 480
Zdravie pre ľudí	Trstená	Mieru 549/16
Dom Charitas BL. Zdenky Schellingovej – Denný stacionár	Námestovo	Ul. Cyrila a Metoda 318

Občania v dôchodkovom veku

Názov	lokalita	Adresa
DSS pre dospelých a ZPS	Zákamenné	Zákamenné 559
DSS pre dospelých a ZPS	Oravská Lesná	Oravská Lesná 296
DSS pre dospelých a ZPS	Zubrohlava	Zubrohlava 118
Centrum sociálnych služieb Studienka Novot'	Novot'	Novot' 976
DSS pre dospelých a ZPS	Zázrivá	Zázrivá 416
Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Dolný Kubín	Dolný Kubín	M. Hattalu 2161
Centrum sociálnych služieb PRAMEN	Dolný Kubín	Matúškova 1631
DSS pre dospelých a ZPS	Tvrdošín	SNP 522
DSS a Denný stacionár	Trstená	Zápotočná 569/14

Podľa dostupných zdrojov zo Spišskej katolíckej charity Denný stacionár – Dom Charitas GL. Zdenky Schellingovej navštevujú 4 občania obce Zákamenné. V DSS a ZPS sú umiestnení 6 občania obce Zákamenné. Veľmi aktívne v obci poskytuje sociálne služby ADOS – Agentúra domácej ošetrovateľskej služby – Spišská katolícka charita – ktorá vykonáva zdravotnícke úkony u dlhodobých pacientov, ktorí ostávajú v domácej starostlivosti blízkych príbuzných.

Finančné prostriedky poskytované na sociálnu oblasť

Presnejší prehľad o poskytovaní finančných prostriedkov na sociálnu oblasť nám znázorňuje tabuľka. Podrobné členenie výdavkov vynaložených na sociálnu oblasť sú v tabuľke č. 12.

Tabuľka č. 12 – Prehľad poskytnutých fin. prostriedkov obcou na soc. oblasť v €

P.č.	Ukazovateľ	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017
1	Celkový rozpočet obce v €	1 023 390	1 073 979	1 073 979	1 254 995	1 298 314
2	Z toho finančné prostriedky vynaložené na sociálnu oblasť v €	28 354	27 993	27 930	22 433	24 118
	Výdavky na soc. oblasť v %	2,77 %	2,60 %	2,60 %	1,78 %	1,86 %

Zdroj: OcÚ